

God man och förvaltare

Linköpings kommun
linkoping.se/godmanochforvaltare

Linköping
Där idéer blir verklighet

Den som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållanden behöver hjälp att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person kan ansöka hos tingsrätten om att få en god man eller förvaltare. Att få hjälp av en god man eller förvaltare är ett stort ingrepp i en människas liv. Tingsrätten ska därför utreda och säkerhetsställa att hjälpbehovet inte kan tillgodoses på ett mindre ingripande sätt genom till exempel fullmakt eller insatser från kommun och landsting. Godmanskap och förvaltarskap regleras i föräldrabalken.

God man och förvaltare

God man och förvaltare är två olika former av ställföreträdare. En person som har god man eller förvaltare kallas huvudman. En ställföreträdare fungerar som ett biträde och ombud i rättsliga, ekonomiska och personliga angelägenheter.

Det finns en avgörande skillnad mellan godmanskap och förvaltarskap. Ett godmanskap är en helt frivillig insats som bygger på tillit och samarbete. Huvudmannen har i ett godman-

skap kvar sin fulla rättshandlingsförmåga, vilket betyder att huvudmannen kan fortsätta att ta egna beslut, vid behov med stöd av god man. Gode mannen kan också agera för huvudmannens räkning men måste då få huvudmannens samtycke i de fall det är möjligt.

En förvaltare kan utan att inhämta huvudmannens samtycke vid behov bestämma över huvudmannens angelägenheter i de delar som ingår i förvaltarskapet. Huvudmannen bestämmer själv i rent personliga angelägenheter. Förvaltarskap kan anordnas som en yttersta åtgärd då ett godmanskap inte utgör tillräckligt stöd.

Ansökan/anmälan om god man/förvaltare

Ansökan kan göras av den som har behov av god man eller förvaltare, dennes närmaste anhöriga eller överförmyndarnämnden. Ansökan görs till tingsrätten. Anmälan om behov av god man eller förvaltare ska göras av personal inom sjukvården eller socialtjänsten. En anmälan lämnas till överförmyndarnämnden som utreder om det finns tillräcklig grund att ansöka om ställföreträdarskap hos tingsrätten för den person anmälan avser.

Tingsrätten har ansvar för att utreda om den enskilde uppfyller grundkriterierna och har ett hjälpbehov som är en konsekvens av dessa. Om behovet inte bedöms kunna tillgodoses på ett annat mindre ingripande sätt beslutar tingsrätten om att anordna ett ställföreträdarskap.

Vem kan bli god man/förvaltare?

Den som lämnar intresseanmälan till överförmyndarenheten om att bli god man eller förvaltare ska ha ett socialt engagemang, goda kunskaper i hur det svenska samhället fungerar och behärska det svenska språket i tal och skrift. Att behärska flera språk är en fördel.

Den som vill bli god man eller förvaltare får inte vara registrerad hos socialtjänsten, kronofogden eller polismyndigheten och ska i övrigt bedömas som lämplig.

Utgår arvode och vem står för kostnaden?

Ställföreträdaren har enligt föräldrabalken rätt till ett skäligt arvode inklusive sociala avgifter och kostnadsersättning. Arvodets storlek beror på uppdragets omfattning och karaktär. Det är överförmyndarnämnden som beslutar om nivån på arvodet.

Enligt gällande lag är det huvudmannen som betalar arvodeskostnaden om bruttoinkomsten överstiger 2,65 prisbasbelopp eller om förmögenheten överstiger 2 prisbasbelopp. I annat fall betalar kommunen arvodet, helt eller delvis.

Uppdragets omfattning

Uppdraget kan omfatta bevaka rätt, förvalta egendom och sörja för person. Det är tingsrätten som beslutar vilka delar som uppdraget ska omfatta. Gode mannens eller förvaltarens uppdrag varierar beroende på huvudmannens behov av stöd i sin livssituation.

Ställföreträdaren ska samordna och bevaka huvudmannens intressen. De olika delarna som kan ingå i ett uppdrag påverkas av varandra och samma uppgift kan ingå i flera olika delar.

Målet med ställföreträdarens uppdrag är att försöka skapa en så bra livskvalité som möjligt för huvudmannen utifrån dennes förutsättningar. I rollen som god man eller förvaltare ingår det inte att själv utföra sociala insatser eller praktiska göromål.

Bevaka rätt

Ställföreträdaren ska bevaka huvudmannens intressen. Det kan exempelvis innebära att kontakta olika myndigheter för att ansöka om bidrag eller insatser som huvudmannen kan ha rätt till.

Dessutom kan det i uppdraget även ingå att följa upp att beviljade insatser utförs och att till exempel företräda huvudmannen vid bouppteckning och arvskifte samt att vid behov ta kontakt med skuldsanerare.

Förvalta egendom

Förvalta egendom handlar till största delen om att vara huvudmannen behjälplig i dennes vardagsekonomi. Syftet är att ställföreträdaren med respekt för huvudmannens förmåga ska vara ett stöd i att betala räkningar och se till att sparade medel är placerade så att de ger avkastning i någon form.

Alla transaktioner som sker ska ske i huvudmannens namn och på dennes konton. I ett förvaltarskap ska förvaltaren främja samarbete med huvudmannen. Förvaltare har dock alltid det yttersta ekonomiska ansvaret.

Sörja för person

Ställföreträdaren ska vara lite ”spindel i nätet” och se till att huvudmannen har det så bra som möjligt i sin livssituation. Ställföreträdaren ska hålla sig informerad om att det stöd huvudmannen är beviljad också utförs.

Har huvudmannen en bra ekonomi ska tillgångarna i möjligaste mån användas för att höja huvudmannens livskvalitet.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden utövar genom överförmyndarenheten tillsyn över samtliga ställföreträdare i kommunen. Nämnden granskar ställföreträdarnas ekonomiska redovisningar och redogörelser av uppdraget samt utreder eventuella synpunkter som kommer in angående hur de sköter sina uppdrag.

Nämndens och enhetens uppgift är att se till huvudmannens bästa. Nämnden kan ta beslut om att entlediga en ställföreträdare om särskilda skäl föreligger.

I vissa situationer som t.ex. vid uttag från konton som är överförmyndarspärade, vid köp av aktier, köp och försäljning av fast egendom/ bostadsrätt samt arvskifte ska överförmyndarnämnden lämna sitt samtycke.

När uppdraget upphör

Tingsrätten beslutar om att uppdrag ska upphöra efter ansökan från huvudmannen, ställföreträdaren eller överförmyndarnämnden.

Avlider huvudmannen upphör uppdraget på dödsdagen och ställföreträdaren ska lämna en slutredovisning om förvalta egendom ingått i uppdraget. Ställföreträdaren ska spara handlingar i uppdraget under tre år.

Överförmyndarnämnden kan ta beslut om byte av ställföreträdare på huvudmannens eller ställföreträdarens begäran. Ställföreträdaren måste kvarstå och fullgöra sitt uppdrag fram till dess att en efterträdare förordnats.

Sekretess

Överförmyndarnämndens verksamhet omfattas av lagen om offentlighet och sekretess. Huvudmannen har alltid rätt att få ta del av de handlingar som finns i hans eller hennes ärende hos överförmyndarenheten.

Även huvudmannens make/sambo och de närmaste anhöriga enligt arvsordningen har den rätten till insyn. Ställföreträdarna har ingen formell tystnadsplikt, dock en moralisk tystnadsplikt.

Ställföreträdare erbjuds grundutbildning, redovisningskurs, föreläsningar och informationsmaterial av överförmyndarnämnden.

På Linköpings kommuns hemsida www.linkoping.se finns mer information, ni hittar oss under stöd och omsorg.

På hemsidan finns information för dig som är i behov av god man och förvaltare, är intresserad av att bli god man eller förvaltare eller redan är förordnad ställföreträdare.

I blankettarkivet på hemsidan finns intresseanmälan att fylla i för dig som är intresserad av att bli god man eller förvaltare.

Kontaktuppgifter till Överförmyndarenheten och nämnden

POSTADRESS:

Linköpings kommun
Överförmyndarenheten
581 81 Linköping

BESÖKSADRESS:

(Besök efter överenskommelse)
St Larsgatan 41, plan 2
Linköping

TELEFON: 013-20 69 99, måndag-torsdag kl 10.00-11.30

FAX: 013-20 59 61

E-POST: overformyndarenheten@linkoping.se

